

## ใครรับผิดชอบ เมื่อเจ้าหน้าที่ผิดพลาดในการหักบำเหน็จข้าราชการหนี้สหกรณ์ ?

โดย นางสาวนิตา บุญยรัตน์ พนักงานคดีปกครองชำนาญการ  
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร  
สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

ข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า การจ่ายเงิน ห้ามมิให้ส่วนราชการผู้เบิกหักเงินเดือน บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันไว้เพื่อการใด ๆ เว้นแต่มีหนังสือยินยอมจากข้าราชการหรือผู้มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญ เพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ที่จัดตั้งโดยส่วนราชการ และค่าสวัสดิการต่าง ๆ ตามระเบียบว่าด้วยการสวัสดิการในส่วนราชการ หรือชำระตามข้อผูกพันกับทางราชการเท่านั้น

โดยหนังสือให้ความยินยอมให้หักเงินมีผลผูกพันตลอดไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น...

ถ้าผู้กู้เงินสหกรณ์ได้ทำหนังสือยินยอมให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่จ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จ บำนาญ บำเหน็จตกทอด หรือเงินอื่นที่ได้รับจากส่วนราชการหักเงินตามจำนวนที่สหกรณ์ได้แจ้งเพื่อส่งชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์แทนได้

แต่ต่อมา ผู้กู้เงินลาออกและได้แจ้งเปลี่ยนความประสงค์ขอรับเงินบำเหน็จเพื่อชำระหนี้สหกรณ์เอง โดยเจ้าหน้าที่การเงินได้จ่ายเงินบำเหน็จให้ทั้งหมดโดยไม่หักเงินไว้เพื่อชำระหนี้แก่สหกรณ์

กรณีดังกล่าวมีปัญหาว่า

(๑) ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบชำระหนี้สหกรณ์แทนผู้กู้ต่อไปหรือไม่ ?

(๒) ถือว่าส่วนราชการละเลยต่อหน้าที่ไม่หักเงินไว้ชำระหนี้สหกรณ์หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยปัญหาดังกล่าวไว้ดังนี้

**มูลเหตุของคดี**นี้เกิดจากนาย ก. ลูกจ้างประจำของส่วนราชการได้ทำสัญญากู้ยืมเงินสหกรณ์ มีนาย ข. ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดเดียวกัน เป็นผู้ค้ำประกัน และนาย ก. ได้ทำหนังสือยินยอมให้ส่วนราชการหักเงินชำระหนี้สหกรณ์ได้

ต่อมา นาย ก. ลาออก และมีสิทธิได้รับบำเหน็จลูกจ้าง จำนวน ๑๑๑,๘๘๓ บาท

สหกรณ์จึงมีหนังสือแจ้งไปยังส่วนราชการว่า นาย ก. ยังมีหนี้ผูกพันกับสหกรณ์ จึงขอให้แจ้งให้สหกรณ์ทราบด้วยหากนาย ก. หรือผู้รับมอบฉันทะมารับเงินบำเหน็จหรือเงินอื่นที่พึงได้จากทางราชการ เพื่อจะได้ส่งเจ้าหน้าที่มาติดต่อขอหักเงินชำระหนี้ตามที่นาย ก. ให้ความยินยอมไว้แก่สหกรณ์ แต่เมื่อนาย ก. ขอรับเงินบำเหน็จและแจ้งว่าจะชำระหนี้สหกรณ์ด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงจ่ายเงินบำเหน็จให้นาย ก. โดยไม่หักเงินบำเหน็จเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์หรือแจ้งให้สหกรณ์ทราบเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ติดต่อขอรับเงินที่ค้างชำระ

ปรากฏว่านาย ก. ไม่ชำระหนี้สหกรณ์ สหกรณ์จึงหักเงินเดือนของผู้ค้ำประกันเพื่อชำระหนี้แทนนาย ก.

ผู้ค้ำประกัน (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) และสหกรณ์ (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) จึงฟ้องหน่วยงานต้นสังกัดของนาย ก. เป็นผู้ถูกฟ้องคดี โดยขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยหนี้ที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยให้แก่สหกรณ์

การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินบำเหน็จให้กับนาย ก. ทั้งที่นาย ก. ทำหนังสือยินยอมให้หักเงินเพื่อชำระหนี้สหกรณ์ไว้แล้ว เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ค้าประกันหรือไม่ ?

**ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า** การที่นาย ก. ทำหนังสือยินยอมให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่จ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จ บำนาญ บำเหน็จตกทอด หรือเงินอื่นที่ได้รับจากส่วนราชการหักเงินตามจำนวนที่สหกรณ์ได้แจ้งเพื่อส่งชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์แทนนาย ก. ได้ ย่อมมีผลให้หักเงินไปตามลำดับ และมีผลผูกพันตลอดไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้นตามข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ นอกจากนั้น ตามสัญญาเงินกู้ที่นาย ก. ทำไว้ต่อสหกรณ์มีข้อความว่า...ถ้าผู้กู้ไม่ชำระหนี้สินให้เสร็จสิ้น ผู้กู้ยินยอมให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินสะสม เงินบำนาญ เงินบำเหน็จ หรือเงินอื่นใดที่ทางราชการหรือนายจ้างพึงจ่ายให้ผู้กู้หักเงินดังกล่าวชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยส่งชำระหนี้ต่อสหกรณ์ให้เสร็จสิ้นก่อนได้ ดังนั้น นาย ก. เพียงฝ่ายเดียวจึงแจ้งเปลี่ยนความประสงค์ขอชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ด้วยตนเองไม่ได้

เมื่อนาย ก. ได้ให้ความยินยอมให้หักเงินบำเหน็จไว้เป็นหนังสือแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ที่จะต้องหักเงินบำเหน็จเพื่อชำระหนี้แก่สหกรณ์ การที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้หักเงินบำเหน็จเพื่อชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามข้อ ๓๐ ของระเบียบกระทรวงการคลังฯ

การที่สหกรณ์เรียกผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ค้าประกันชำระหนี้แทนนาย ก. โดยหักเงินเดือนเป็นรายเดือน จึงเป็นผลโดยตรงให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยหนี้เงินที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยในอัตรา ๗.๕ ต่อปี ให้แก่สหกรณ์ และให้สหกรณ์คืนเงินแก่ผู้ค้าประกันตามส่วนที่ได้รับชำระหนี้ (รายละเอียดสามารถศึกษาได้จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๔๔๒/๒๕๕๙)

กล่าวโดยสรุป ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ ส่วนราชการผู้จ่ายเงินจะหักเงินเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกันของผู้มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวเพื่อชำระหนี้หรือการใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่ผู้มีสิทธิได้ให้ความยินยอมเป็นหนังสือ และในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินสหกรณ์ให้ความยินยอมเป็นหนังสือให้หักเงินเพื่อชำระหนี้สหกรณ์ได้ ความยินยอมนั้นจะมีผลอยู่ต่อไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ไม่หักเงินไว้ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ปฏิบัติและถือเป็นความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงต่อผู้ค้าประกันที่ต้องถูกสหกรณ์หักเงินชำระหนี้แทนผู้กู้

เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ หน่วยงานต้นสังกัดจึงต้องชดเชยเงินให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่ไม่ได้หักชำระหนี้แก่สหกรณ์ และสหกรณ์ก็ต้องคืนเงินให้แก่ผู้ค้าประกันตามจำนวนที่หักไว้ตามส่วนที่สหกรณ์ได้รับชำระหนี้ดังกล่าว (**ปริกษาคติปกครอง ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕**)